

УДК 792.8:792.027:398.8(=161.2)

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/90-1-17>

Наталія ГОЛОВКО,

orcid.org/0009-0004-3958-0820

викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін

Коледжу хореографічного мистецтва

«Київська муніципальна академія танцю імені Сергія Лифаря»

(Київ, Україна) golovko.natalia.03@gmail.com

Лариса ІЩЕНКО,

orcid.org/0009-0006-8416-4257

старший викладач кафедри хореографічних та мистецьких дисциплін

Коледжу хореографічного мистецтва

«Київська муніципальна академія танцю імені Сергія Лифаря»

(Київ, Україна) ischenko_lara@ukr.net

Олександр ГОЛОВКО,

orcid.org/0009-0001-8877-4451

старший викладач кафедри хореографії та пластичного виховання

Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І.К. Карпенка-Карого

(Київ, Україна) golovko0501@gmail.com

РОЛЬ ГРИМУ У СТВОРЕННІ ХУДОЖНЬОГО ОБРАЗУ В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ ТАНЦІ

У статті було розглянуто особливості використання гриму як важливого інструмента у формуванні сценічного образу виконавця в українському народному танці. У ході дослідження з'ясовано, що сценічний грим є одним із ключових засобів виразності, який активно використовується для створення та передачі художнього змісту. Він дозволяє трансформувати зовнішність виконавця, сприяє глибшому проникненню в образ, налаштовує на відповідний емоційний стан і мотивує до точного втілення характеру персонажа. У театральному та кіномистецтві грим виступає важливим інструментом художнього втілення, який допомагає реалізувати режисерський задум і передати глядачеві внутрішній світ героя. У хореографічних постановках грим виконує не менш важливу функцію, оскільки він сприяє гармонійному поєднанню зовнішнього вигляду виконавця з образною та стилістичною концепцією танцю. Історичний розвиток мистецтва гриму в українському театральному та танцювальному мистецтві засвідчив про його провідну роль у сценічній практиці та постійне вдосконалення технік, що відповідають сучасним вимогам сценічної виразності. У процесі гримування важливим аспектом є врахування індивідуальних особливостей обличчя виконавця, адже головне завдання гриму – підкреслити природну виразність, маскуючи недоліки, не спотворюючи при цьому природних рис. Розглянуто приклад сценічного втілення образів за допомогою гриму та костюмів у Національному заслуженому академічному ансамблі танцю України ім. П. Вірського. Охарактеризовано основні складові гриму: чітко окреслені очі, червона або бордова помада, акцентований рум'янець на щоках, виразні брови та косметичні компоненти. Таким чином, грим у народному танці є не просто зовнішнім оформленням, а важливим засобом створення та розкриття художнього образу, що дозволяє глядачеві краще зрозуміти і відчувати характер та емоції танцівників. У поєднанні з іншими складовими сценічного мистецтва грим забезпечує цілісність образу та підкреслює ідентичність українського народного танцю як самобутнього жанру, в якому кожен елемент має важливе смислове навантаження.

Ключові слова: гримувальне мистецтво, хореографія, національна культура, сценічний образ, виразність зовнішності.

Nataliia HOLOVKO,

orcid.org/0009-0004-3958-0820

Lecturer at the Department of Choreographic and Artistic Disciplines
College of Choreography Art "Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance"
(Kyiv, Ukraine) golovko.natalia.03@gmail.com

Larysa ISHCHENKO,

orcid.org/0009-0006-8416-4257

Senior Lecturer at the Department of Choreographic and Artistic Disciplines
College of Choreography Art "Serge Lyfar Kyiv Municipal Academy of Dance"
(Kyiv, Ukraine) ischenko_lara@ukr.net

Oleksandr HOLOVKO,

orcid.org/0009-0001-8877-4451

Senior Lecturer at the Department of Choreography and Plastic Education
Kyiv National University of Theatre, Cinema and Television named after I.K. Karpenko-Karyi
(Kyiv, Ukraine) golovko0501@gmail.com

THE ROLE OF MAKEUP IN CREATING AN ARTISTIC IMAGE IN UKRAINIAN FOLK DANCE

The article examined the features of using makeup as an important tool in the formation of the stage image of the performer in Ukrainian folk dance. The study revealed that stage makeup is one of the key means of expression, which is actively used to create and convey artistic content. It allows you to transform the appearance of the performer, contributes to a deeper penetration into the image, tunes in to the appropriate emotional state and motivates to accurately embody the character of the character. In theater and cinema, makeup is an important tool of artistic embodiment, which helps to realize the director's idea and convey the inner world of the hero to the viewer. In choreographic productions, makeup performs an equally important function: it contributes to the harmonious combination of the performer's appearance with the figurative and stylistic concept of dance. The historical development of the art of makeup in Ukrainian theater and dance art testified to its integral role in stage practice and the constant improvement of techniques that meet modern requirements for stage expressiveness. In the process of make-up, an important aspect is to take into account the individual features of the performer's face, because the main task of make-up is to emphasize natural expressiveness, masking flaws, without distorting natural features. An example of the stage embodiment of images using make-up and costumes in the National Honored Academic Dance Ensemble of Ukraine named after P. Virsky is considered. The main components of make-up are characterized – clearly outlined eyes, red or burgundy lipstick, accented blush on the cheeks, expressive eyebrows, and cosmetic components. Thus, make-up in folk dance is not just an external decoration, but an important means of creating and revealing an artistic image, which allows the viewer to better understand and feel the character and emotions of the dancers. In combination with other components of stage art, make-up ensures the integrity of the image and emphasizes the identity of Ukrainian folk dance as an original genre, in which each element has an important semantic load.

Key words: makeup art, choreography, national culture, stage image, expressiveness of appearance.

Постановка проблеми. Формування національної культури українського народу значною мірою відбувалося під впливом геополітичних обставин, і важливу роль у цьому процесі відіграло саме народне мистецтво, зокрема хореографічне. Український народний танець виступав не лише формою художньої самореалізації, але і засобом вираження національних культурних цінностей та збереження національної ідентичності. Водночас, народна танцювальна традиція, яка займає чільне місце в культурній спадщині українців, стала потужним джерелом натхнення для розвитку сценічної хореографії і професійного мистецтва.

У процесі сценізації народного танцю важливого значення набувають не тільки рухи, музика

чи костюм, а й візуальні засоби, що допомагають створити цілісний і переконливий художній образ. Одним із таких засобів є сценічний грим, який у поєднанні з іншими компонентами сценічного вбрання виконує як естетичну, так і комунікативну функцію. Таким чином, вивчення гриму як невіддільного засобу художньої виразності в українському народному танці, а також аналіз його функціонального значення у формуванні цілісного сценічного образу, є актуальним питанням у галузі мистецтва.

Аналіз досліджень. Як зауважують Ч. Жуйське та В. Водяна (2021), традиційна танцювальна культура українського народу виступає важливим національним феноменом, який відображає головні риси ментальності, духовності й естетичного

сприйняття світу. Символіка народного танцю втілює його магічну сутність, впливає на підсвідомому рівні та відкриває дослідникам шлях до глибшого розуміння національного світогляду українців.

Питання створення художнього образу, як ключового елемента в українській хореографії, широко розкривається в працях багатьох науковців. Так, О. Літовченко (2021) охарактеризувала художній образ як засіб комунікації з аудиторією. Авторка також навела класифікацію образів, які виникають у результаті інтеграції різних художніх засобів. У свою чергу, К. Кіндер (2020) зазначила, що художній образ у танці являє собою символічне втілення думок і почуттів через пластику руху, в якій виявляється внутрішній світ митця та розкривається його творчий потенціал.

У статті С. Воробйова (2020) визначено особливості створення національного художнього образу та визначив основні чинники цього процесу. Також варто виокремити дослідження В. Литвиненка (2022), який проаналізував творчий доробок відомих балетмейстерів народно-сценічного танцю України в аспекті створення художніх образів.

Окремі дослідники порушують питання зовнішніх засобів, які доповнюють або підсилюють сценічний образ. У цьому контексті варто згадати наукові розвідки, присвячені сценічному гриму. Зокрема, К. Малярчук (2019) характеризує грим як важливий елемент театральної трансформації, що сприяє глибшому розкриттю характеру персонажа та підсиленню емоційного впливу на глядача. Натомість О. Проскурякова (2022) розглянула мистецтво гриму як знакову систему. На переконання дослідниці, грим тісно пов'язаний із поняттям культурного коду та тілесної культури. Його виражальні засоби утворюють своєрідну знакову систему, в якій кожен елемент несе символічне навантаження та має закладене смислове значення. Цінним у цьому контексті є підхід О. Хомутецької (2025), яка визначила гримерне мистецтво як динамічну галузь, що безперервно розвивається у зв'язку з технічним прогресом та запитами сучасної сценічної практики. Вона підкреслює, що від традиційних методик створення гриму ця сфера перейшла до активного використання інноваційних матеріалів і технологій, що значно розширило її художні можливості. Сучасні технології використання гриму у створенні художнього образу були також проаналізовані В. Медведевою (2019).

Особливу увагу привертає наукова розвідка Л. Дихнич та ін. (2024), де акцентовано увагу на тому, що грим дає змогу скоригувати певні

недоліки обличчя та зменшити їхній негативний вплив на загальне враження від образу, водночас він може бути застосований і для підсилення чи навмисного перебільшення цих рис. Обов'язками професійного візажиста є створення повноцінного образу з урахуванням кольоротипу, особливостей обличчя, зачіски, зовнішності й одягу конкретної людини.

Таким чином, аналіз наукових публікацій показав, що питання ролі гриму у створенні художнього образу розглядається у контексті різних видів сценічного мистецтва, однак у хореографічному, зокрема в українському народному танці, ця тема досліджена недостатньо.

Відповідно, **метою статті** є визначення значення та функції гриму як складової сценічного оформлення в процесі створення художнього образу виконавця в українському народному танці.

Виклад основного матеріалу. Поняття «образ» у мистецтві набуває значення саме художнього, тобто такого, що створений митцем. Історично термін походить за доби Стародавньої Греції, де він уживався переважно щодо творів образотворчого мистецтва. У наш час поняття художнього образу застосовується в різних видах мистецтва – літературі, архітектурі, музиці, театрі – і в кожному з них має свої унікальні риси та специфіку.

У загальному розумінні художній образ є універсальною категорією мистецької творчості, способом пізнання та інтерпретації дійсності. Він постає як естетичний ідеал, що формується під впливом реальних об'єктів і відображає суб'єктивне бачення об'єктивного світу. Поняття «художній образ» охоплює будь-яке явище, яке знаходить своє втілення у творі мистецтва. Відтак, це поняття має два основні значення: з одного боку – як інтелектуальна модель реальності, з іншого – як її художнє осмислення та матеріалізоване втілення (Воробйов, 2020: 21).

Щоб глибше зрозуміти роль гриму у створенні художнього образу в українському народному танці, доцільно звернутися до історичних витоків сценізації фольклорних форм. Народний танець, як фундаментальний компонент хореографічної культури, є багатограним, змістовно насиченим і змінним у своєму історичному розвитку явищем. Його основою є етнопластичні елементи, що формують стабільну базу для танцювальних практик кожного окремого етносу. Цей вид танцю вирізняється низкою характерних рис, серед яких обрядово-ритуальне підґрунтя, поєднання різних мистецьких форм (синкретизм), спонтанність, багатофункціональність, імітаційність та інші особливості (Фриз, Мартинів, 2023: 102). У про-

цесі дослідження художнього образу в народно-сценічному танці можна дійти висновку, що хореографічна творчість спирається на усталені принципи образотворення, сформовані в межах народної танцювальної традиції. Вона віддзеркалює національне світобачення, емоційно-психологічні риси характеру та глибинні сенси, закладені в культурному коді народу. Народно-сценічний танець постає як самобутній мистецький твір, що виникає внаслідок глибокої художньої інтерпретації фольклорних джерел балетмейстером і реалізується через виконавську майстерність танцівників (Хмельова, Єліна, 2025: 110).

Під час переходу народного танцю до сценічного формату відбувається втрата низки первинних ознак, таких як спонтанність, природність та імпровізаційність. Натомість він набуває рис, характерних для театралізованого мистецтва. На відміну від фольклорного варіанту, народно-сценічний танець є не лише засобом самовираження виконавців, але і втіленням авторського задуму хореографа, проявом його індивідуального стилю й естетичного бачення (рис. 1).

Уже наприкінці XIX – на початку XX століття український народний танець увійшов до структури театральних постановок, зокрема в музично-драматичних театрах і трупях М. Садовського, П. Саксаганського та М. Кропивницького. У цей період він перестає бути виключно побутовим явищем і стає частиною художньої дії, що потребувала виразних засобів для сценічного втілення, серед яких важливе місце починає займати грим.

Історія розвитку мистецтва гриму в Україні пов'язана з активним відродженням українського фольклору. Уперше способи розмальовування обличчя акторів знаходимо у весільних обрядах XII століття та театралізованих дійствах того часу. Надалі мистецтво гриму розвивалося паралельно зі становленням театрального мистецтва на українських землях (Малярчук, 2019: 48).

У процесі становлення українського перформативного мистецтва грим відігравав важливу роль у поступовому створенні виразних і максимально достовірних сценічних образів. Розвиток українського художнього театру в другій половині XIX століття є повним підтвердженням цього. Його провідні діячі – М. Кропивницький, М. Садовський, М. Заньковецька, П. Саксаганський та І. Карпенко-Карий – разом з іншими майстрами сцени були справжніми ентузіастами створення сценічного образу, в якому грим відігравав ключову роль як інструмент ідентифікації персонажа (Dykhnykh et al., 2024: 11). У цьому контексті варто зазначити, що в процесі створення художнього образу та підготовки до виступу видатні українські актори прагнули використовувати саме такий грим, який якнайкраще відтворював сценічний задум і передавав глядачеві головну ідею мистецького твору. Застосування гриму українськими акторами та професіоналами в цій сфері було важливим інструментом розкриття характеру персонажа, підкреслення його особистості та донесення основного смислового навантаження вистави.

Рис. 1. Особливості народно-сценічного танцю

Сценічний грим є одним із ключових засобів виразності, який активно використовується для створення та передачі художнього змісту. Він дозволяє трансформувати зовнішність виконавця, сприяє глибшому проникненню в образ, налаштовує на відповідний емоційний стан і мотивує до точного втілення характеру персонажа. У театральному та кіномистецтві грим виступає важливим інструментом художнього втілення, який допомагає реалізувати режисерський задум і передати глядачеві внутрішній світ героя. У хореографічних постановках грим виконує не менш важливу функцію, він сприяє гармонійному поєднанню зовнішнього вигляду виконавця з образною та стилістичною концепцією танцю. Завдяки вдало підібраному сценічному гриму підкреслюються вікові, етнічні та характерологічні риси персонажів. Наприклад, для створення образу молодої дівчини-українки в народному танці, гример може використати яскраві рум'яна, підкреслені брови, червоні губи та косу, прикрашену стрічками. А для образу старого дідуся-козака може бути використаний грим, що підкреслює зморшки, сиве волосся та вуса. Однією з ключових функцій гриму в естрадному та хореографічному мистецтві є формування індивідуалізованого сценічного образу виконавця. Грим не тільки акцентує жанрову специфіку виступу, він також сприяє формуванню яскравого, візуально впізнаваного враження, що запам'ятовується глядачам (Проскуракова, 2023: 259). У свою чергу, сценічний макіяж не обмежується суто естетичною функцією, а постає важливим виражальним засобом, який допомагає передати змістову насиченість хореографічного твору, відтворити символічні коди, емоційний стан і стилістичну багатоманітність постановки.

У процесі гримування важливим аспектом є врахування індивідуальних особливостей обличчя виконавця, адже головне завдання гриму – підкреслити природну виразність, маскуючи недоліки, не спотворюючи при цьому природних рис. Функціональне значення гриму виходить далеко за межі простої зміни зовнішності. Насамперед, потреба у гримуванні зумовлена технічними чинниками, оскільки з огляду на віддаленість сцени від глядача необхідно акцентувати риси обличчя за допомогою яскравих кольорів. Окрім того, при використанні сценічного освітлення незагримоване обличчя виглядає тьманим, блідим і позбавленим виразності.

Водночас грим має бути органічною складовою сценічного образу, тому що в протилежному випадку він може заважати артисту втілювати

певний художній образ. Професійно виконаний грим підкреслює характер героя та сприяє глибшому зануренню виконавця в роль, допомагає розкрити її суть і правдоподібно відобразити сценічну реальність. У взаємодії із костюмом, за умови вдалого поєднання, грим виконує роль своєрідної «опори», яка допомагає танцівникові точніше відтворити характер персонажа та забезпечити цілісність художнього образу (Маларчук, 2021: 196). Саме тому його значення неможливо розглядати ізольовано від загального контексту розвитку народно-сценічного танцю, що протягом тривалого часу формувався та вдосконалювався як окремий жанр театрального мистецтва. Творчість П. Вірського є яскравим прикладом цього процесу, оскільки він активно інтегрував народний танець у свої постановки, надаючи сценічним образам виразності та національного колориту (Рой, Рой, 2022: 54).

На сьогоднішній день Національний заслужений академічний ансамбль танцю України ім. П. Вірського є зразком народно-сценічної хореографії, яка гармонійно поєднує традиційні етнічні мотиви з елементами сучасної театралізації. Завдяки ретельно продуманим постановкам, в яких народний танець набуває нового драматургічного змісту, значну увагу приділяють не лише хореографічному малюнку, але і візуальній складовій сценічного образу: костюму, зачісці, а особливо – гриму (рис. 2).

Рис. 2. Приклади сценічного втілення образів за допомогою гриму та костюмів

Джерело: (Virsky Dance Company, 2024).

Для створення фольклорного образу використовується стандартизований сценічний макіяж: чітко окреслені очі, червона або бордова помада, акцентований рум'янець на щоках і виразні брови. Ці елементи підсилюють міміку виконавця в умовах сценічного освітлення, а також допомагають глядачеві краще сприймати характер героя, особливо з дальніх рядів. Базовими компонентами гриму є тональний крем і консилер, які застосовуються для вирівнювання тону обличчя та маскуванні незначних дефектів шкіри. Рум'яна наносяться

на виличну зону обличчя для надання природного «сяйва» та підкреслення міміки, важливої у сценічному русі. Для закріплення макіяжу використовуються пудра або фіксуєчий спрей, що запобігає появі блиску на шкірі під сценічним освітленням. Візуальне збільшення очей досягається за рахунок додання білого контуру або світлої тіні у внутрішній кутик ока. Обов'язковими є також туш для вій (або накладні вій для сцен із великою глядацькою залогою), які підсилюють виразність погляду.

У жіночих образах грим часто доповнюється традиційною зачіскою (коси, вінок зі стрічками), а в чоловічих – вусами, темнішими бровами, іноді навіть штучною щетиною. Усе це сприяє цілісності художнього образу, підкреслює його національну приналежність та емоційний стан персонажа. Варто наголосити на тому, що вдало нанесений грим і ретельно підібраний сценічний костюм органічно поєднуються з виконавцем, сприяючи глибшому втіленню сценічного персонажа. Завдяки здатності підкреслювати або уточнювати окремі риси зовнішності героя, грим виконує важливу функцію в процесі формування повноцінного художнього образу.

Висновки. Отже, грим є невіддільною складовою сценічного перевтілення, яка забезпечує візуальну відповідність виконавця художньому задуму

образу й умовам сцени та може включати в себе використання різних косметичних засобів, таких як фарби, олівці, пудра, а також накладні елементи (бороди, вуса, шрами, перуки тощо). В українському народному танці він є важливим засобом художньої виразності, який сприяє формуванню цілісного сценічного образу, підкреслюючи етнокультурні й емоційні особливості персонажів. Правильно підібраний і професійно виконаний грим забезпечує глибше занурення виконавця у роль, посилює сприйняття характеру танцювального героя глядачем і підтримує автентичність національного стилю. До того ж, грим виконує не лише естетичну, але і важливу технічну функцію, адже він забезпечує виразність образу шляхом акцентування рис обличчя насиченими кольорами, що необхідно через віддаленість сцени від глядача та вплив сценічного освітлення. Таким чином, він відіграє значну роль у формуванні цілісного художнього простору народно-сценічного танцю та є одним з провідних компонентів сценічної виразності в українському перформансі.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо в систематизації знань про роль гриму в народно-сценічному танці для підвищення якості сценічних постановок і поширення культурної спадщини в Україні.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Воробйов С. Д. Національний образ в українській опері: науковий аспект режисерських інтерпретацій. *Українське музикознавство*. 2020. № 46. С. 18–29. DOI: <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2020.46.234587> (дата звернення: 05.08.2025).
2. Жуйське Ч., Водяна В. Естетика українського народного традиційного танцю: семіотичний підхід. *Українська культура: минуле, сучасне, шляхи розвитку*. 2021. № 38. С. 139–145. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v38i.481> (дата звернення: 05.08.2025).
3. Кіндер К. Р. Специфіка пластичного образотворення в первісному танці: символіко-семантичний аспект. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 2. С. 120–125. URL: <http://socio-cultural.knukim.edu.ua/index.php/2409-0506/article/view/220416/220103> (дата звернення: 05.08.2025).
4. Литвиненко В. А. Народна образність у мистецтві народно-сценічної хореографії України. *Танцювальні студії*. 2022. Т. 5, № 1. С. 29–36. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7646.5.1.2022.261606> (дата звернення: 05.08.2025).
5. Літовченко О. Художній образ як синтез компонентів хореографічної вистави. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2021. № 2 (38). С. 41–46. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/38-2-7> (дата звернення: 05.08.2025).
6. Малярчук К. Г. Грим і маска як структурні складники сценічного образу. *Вісник КНУКіМ*. 2021. № 45. С. 191–198. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247392> (дата звернення: 05.08.2025).
7. Малярчук К. Г. Особливості використання гриму в українському театральному мистецтві. *Вісник КНУКіМ*. 2019. № 40. С. 45–50. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.40.2019.172675> (дата звернення: 05.08.2025).
8. Медведєва В. В. Сучасні технології використання гримувального мистецтва у створенні художнього образу на естраді. *Соціально-гуманітарний вісник*. 2019. № 25. С. 106–109. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-14-28-119-126> (дата звернення: 05.08.2025).
9. Проскурякова О. В. Грим як простір семіотичної комунікації. *Культура України*. 2022. № 78. С. 38–44. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.04> (дата звернення: 05.08.2025).
10. Проскурякова О. Гримувальне мистецтво в українському науковому дискурсі: історіографічний аналіз перспективи культурологічного дослідження. *Питання культурології*. 2023. № 42. С. 256–269. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293793> (дата звернення: 05.08.2025).
11. Рой Є., Рой В. Я. Творчість Павла Вірського – симбіоз хореографічного і театального мистецтва ХХ століття. *Збірник наукових праць «Мистецтвознавчі записки»*. 2022. № 41. С. 52–61. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.262964> (дата звернення: 05.08.2025).

12. Фриз П., Мартинів О. Народний танець в контексті культурних трансформацій ХХ-ХХІ століття. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2023. № 3 (69). С. 98–103. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-3-14> (дата звернення: 05.08.2025).
13. Хмельова А., Єліна А. Засоби втілення символізму у хореографічних творах. *Актуальні питання гуманітарних наук*. 2025. № 3 (85). С. 108–114. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-15> (дата звернення: 05.08.2025).
14. Хомутецька О. П. Примерне мистецтво в Україні: терміносистема сьогодення. *Культура України*. 2025. № 89. С. 94–102. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.089.09> (дата звернення: 05.08.2025).
15. Artistic image in theatrical and podium space design / L. Dykhnykh et al. *AIS – Architecture Image Studies*. 2024. Vol. 5, No. 2. P. 8–17. DOI: <https://doi.org/10.48619/ais.v5i2.939> (дата звернення: 05.08.2025).
16. Virsky Dance Company. *Instagram*. 2024. URL: <https://www.instagram.com/virskyofficial/> (дата звернення: 05.08.2025).

REFERENCES

1. Vorobiov S. D. (2020) Natsionalnyi obraz v ukrainskii operi: naukovyi aspekt rezhyzerskykh interpretatsii. [National image in Ukrainian opera: scientific aspect of directorial interpretations]. *Ukrainske muzykoznavstvo*. 46. 18–29. DOI: <https://doi.org/10.31318/0130-5298.2020.46.234587> [in Ukrainian].
2. Zhuisiue Ch., Vodiana V. (2021) Estetyka ukrainskoho narodnoho tradytsiinoho tantsiu: semiotychnyi pidkhyd. [Aesthetics of Ukrainian folk traditional dance: a semiotic approach]. *Ukrainska kultura: mynule, suchasne, shliakhy rozvytku*. 38. 139–145. DOI: <https://doi.org/10.35619/ucpmk.v38i.481> [in Ukrainian].
3. Kinder K. R. (2020) Spetsyfika plastychnoho obrazotvorennia v pervisnomu tantsi: symvoliko-semantychnyi aspekt. [Specifics of plastic image formation in primitive dance: symbolic and semantic aspect]. *Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadrov kultury i mystetstv*. 2. 120–125. URL: <http://socio-cultural.knukim.edu.ua/index.php/2409-0506/article/view/220416/220103> [in Ukrainian].
4. Lytvynenko V. A. (2022) Narodna obraznist u mystetstvi narodno-stsenichnoi khoreohrafi Ukrainy. [Folk imagery in the art of folk stage choreography of Ukraine]. *Tantsiuvalni studii*. 5(1). 29–36. DOI: <https://doi.org/10.31866/2616-7646.5.1.2022.261606> [in Ukrainian].
5. Litovchenko O. (2021) Khudozhnii obraz yak syntez komponentiv khoreohrafichnoi vystavy. [Artistic image as a synthesis of components of a choreographic performance]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 2(38). 41–46. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/38-2-7> [in Ukrainian].
6. Maliarchuk K. H. (2021) Hrym i maska yak strukturni skladnyky stsenichnogo obrazu. [Makeup and mask as structural components of the stage image]. *Visnyk KNUKiM*. 45. 191–198. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.45.2021.247392> [in Ukrainian].
7. Maliarchuk K. H. (2019) Osoblyvosti vykorystannia hrymu v ukrainskomu teatralnomu mystetstvi. [Peculiarities of using makeup in Ukrainian theatrical art]. *Visnyk KNUKiM*. 40. 45–50. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1176.40.2019.172675> [in Ukrainian].
8. Medvedieva V. V. (2019) Suchasni tekhnolohii vykorystannia hrymuvalnogo mystetstva u stvorenni khudozhnogo obrazu na estradi. [Modern technologies of using makeup art in creating an artistic image on stage]. *Sotsialno-humanitarnyi visnyk*. 25. 106–109. URL: <https://doi.org/10.34079/2226-2830-2024-14-28-119-126> [in Ukrainian].
9. Proskuriakova O. V. (2022) Hrym yak prostir semiotychnoi komunikatsii. [Makeup as a space of semiotic communication]. *Kultura Ukrainy*. 78. 38–44. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.078.04> [in Ukrainian].
10. Proskuriakova O. (2023) Hrymuvalne mystetstvo v ukrainskomu naukovomu dyskursi: istoriografichnyi analiz perspektivy kulturolozhichnogo doslidzhennia. [Makeup art in Ukrainian scientific discourse: a historiographical analysis of the perspective of cultural research]. *Pytannia kulturolohi*. 42. 256–269. DOI: <https://doi.org/10.31866/2410-1311.42.2023.293793> [in Ukrainian].
11. Roi Ye., Roi V. Ya. (2022) Tvorchist Pavla Virskoho–symbioz khoreohrafichnogo i teatralnogo mystetstva XX stolittia. [The work of Pavlo Virsky – a symbiosis of choreographic and theatrical art of the 20th century]. *Zbirnyk naukovykh prats “Mystetstvovednavchi zapysky”*. 41. 52–61. DOI: <https://doi.org/10.32461/2226-2180.41.2022.262964> [in Ukrainian].
12. Fryz P., Martyniv O. (2023) Narodnyi tanets v konteksti kulturnykh transformatsii XX-XXI stolittia. [Folk dance in the context of cultural transformations of the 20th-21st centuries]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 3(69). 98–103. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/69-3-14> [in Ukrainian].
13. Khmelova A., Yelina A. (2025) Zasoby vtilennia symvolizmu u khoreohrafichnykh tvorakh. [Means of embodying symbolism in choreographic works]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. 3(85). 108–114. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/85-3-15> [in Ukrainian].
14. Khomutetska O. P. (2025) Hrymerne mystetstvo v Ukraini: terminosystema sohohodennia. [Makeup art in Ukraine: a modern terminological system]. *Kultura Ukrainy*. 9. 94–102. DOI: <https://doi.org/10.31516/2410-5325.089.09> [in Ukrainian].
15. Dykhnykh L., Shuchelska Y., Kuznietsova V., Kharchenko A., Kozachenko V. (2024) Artistic image in theatrical and podium space design. *AIS – Architecture Image Studies*. 5(2). 8–17. DOI: <https://doi.org/10.48619/ais.v5i2.939> [in English].
16. Instagram. (2024) Virsky Dance Company. URL: <https://www.instagram.com/virskyofficial/> [in Ukrainian].

Дата першого надходження рукопису до видання: 13.08.2025

Дата прийнятого до друку рукопису після рецензування: 26.09.2025

Дата публікації: 23.10.2025